

نقش

پژوهشی

سازمانها

در

روند

توسعه

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
ستاد جامع علوم انسانی

متن سخنرانی دکتر محمد رضا سپهری ریاست مؤسسه کار و تأمین اجتماعی، که به مناسب بزرگداشت هفته پژوهش در تاریخ ۲۸ دیماه در محل مؤسسه کار و تأمین اجتماعی برگزار شده بود، از نظر شما می‌گذرد.

دست‌اندرکاران و مسؤولان اجرایی کشور و همچنین بهبود نقش پژوهشی سازمانها در روند توسعه و ارتقای جایگاه آنها بوده است. هر کشوری که می‌خواهد به سمت توسعه

تحقیقات و فناوری، پایه گذار آن بوده، نهادینه کردن پژوهش در کشور، ارج نهادن به پژوهشگران، معرفی پژوهشگران نمونه، معرفی فعالیت‌ها و طرح‌های پژوهشی به

هفتة پژوهش را خدمت همه حضار گرامی، پژوهشگران، کارشناسان و مدیران محترم تبریک و تهنیت عرض می‌کنم. هدف از این اقدام شایسته و مناسب که وزارت علوم،

فوق لیسانس یا دکترا بگیرد، عضو هیأت علمی شود و دوباره همان مطالب و آموخته‌ها را تدریس کند. اینکه به سوال‌های جامعه پاسخ دهد، تدریس برای تدریس نباشد، بلکه تدریس برای تولید علم و فناوری باشد، تدریس برای تحقیق و رفع مشکلات جامعه باشد، در دستور کار مراکز علمی و پژوهشی ما نبوده و این چرخه باطل باید به تدریج شکسته شود.

دومین مانع، مسایل مالی است. در کشور ما سهم پایینی از اعتبارها و تولید ناخالص ملی (GNP) به تحقیقات اختصاص دارد. در کشورهای پیشرفته بین ۲ تا ۴ درصد تولید ناخالص ملی به تحقیقات اختصاص پیدا می‌کند، در حالی که در کشور ما این رقم به ۰/۳۵ درصد می‌رسد. این وضعیت اختصاص اعتبار در بخش دولتی است؛ در بخش خصوصی وضع این هم تأسف‌بارتر است. بنابراین، ظرفیت‌های انسانی، فیزیکی و تجهیزاتی در بخش پژوهش در وضع بسیار نابسامانی قرار دارد.

سومین مانع، ضعف مدیریت است. ما در کشورمان با مشکل گسترش بودن ارتباط بین صنعت، دانشگاه، مراکز پژوهشی و دستگاه‌های اجرایی مواجه هستیم. قوانین دست و پاگیر در زمینه‌های مالی و اداری موانعی را برای بخش تحقیقات ما ایجاد کرده است. ناکارآمدی در مدیریت تحقیقات به طور کلی مشخص است، مدیریت تحقیقات با مدیریت سایر بخش‌ها کاملاً متفاوت است. محقق فردی است ظرفیت که ویژگی‌های خاص خودش را دارد، کشوری که می‌خواهد به

سطح عوام، در سطح خواص و در سطح مدیران فرهنگ تحقیق و پژوهش وجود ندارد. البته این امر دلایل متعددی دارد برحی

پایدار حرکت کند، قطعاً با مسایلی مواجه می‌شود کشور ما نیز در آغاز هزاره سوم میلادی و در آستانه قرن بیست و یکم با چالش‌های فراوانی نظریه تورم، بیکاری، بافت جوان جمعیتی، مشکلات وابستگی به درآمد نفت و نوسان در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی و اجتماعی روپرور است. تجربه نشان داده که چنانچه بخواهیم راه حل پایداری را برای این مشکلات پیدا کنیم، باید الگویی از توسعه ملی را ارایه کنیم که با فرهنگ، ارزش‌ها و بنیان‌های علمی جامعه ما سازگار باشد و این مهم نیز بدون انجام فعالیت‌های علمی و بدون ارتقای سطح دانش در جامعه تحقق پیدا نمی‌کند و به تبع آن ارتقای سطح دانش در جامعه نیز با گسترش فرهنگ پژوهش در کشور میسر می‌گردد. البته نه با پژوهش‌های آکادمیک صرف، بلکه با پژوهش‌های کاملاً کاربردی که پاسخگوی نیازهای جامعه و نیازهای دستگاه‌های اجرایی باشد.

دانش و پژوهش نیروی محركه توسعه در همه حوزه‌ها، حوزه فرهنگ، سیاست و اقتصاد است و دانش اجتماعی کار نیز از آن حوزه مستثنی نیست. موضوعی که تا این حد روش و انکارناپذیر است، چرا در کشور ما جایگاه واقعی خود را پیدا نکرده است؟ مشکلات و موانع پژوهشی کشور ما چیست که نتوانسته این پژوهش را آنچنان که باید و شاید به جایگاه مناسب خود برسانیم؟

اولین آنها مسایل فرهنگی است، یعنی به جرأت می‌توان گفت که تحقیق در کشورمان در تمام سطوح، جزیی از فرهنگ ما نیست در حوزه سیاست، اقتصاد، اجتماع، در

تجربه

نشان داده که

چنانچه بخواهیم

راه حل پایداری را برای

مشکلات فراروی توسعه

پیدا کنیم، باید الگویی از

توسعه ملی را ارایه کنیم که با

فرهنگ، ارزش‌ها و

بنیان‌های علمی جامعه ما

سازگار باشد و این مهم نیز

بدون انجام فعالیت‌های

علمی و بدون ارتقای

سطح دانش در جامعه

تحقیق پیدا

نمی‌کند.

به دلیل انحصارات، برخی به دلیل عدم وجود رقابت و برخی نیز به خاطر هزینه‌هایی است که به دنبال دارد. یعنی مشکل اساسی در زمینه تعلیم و تربیت است. نظام تعلیم و تربیت ما از مهدکودک، تا دانشگاه به گونه‌ای نیست که محقق پرور و پژوهشگرپرور باشد. نظام تعلیم و تربیت کشور ما بیشتر مبتنی است بر توجه به محفوظات، حتی در دانشگاه‌های ما دانشجو به محض اینکه وارد کلاس می‌شود از استاد جزوی می‌خواهد. در دانشگاه‌های ما روال بر این است که دانشجو

سمت توسعه حرکت کند، باید با سازوکار خودش با محقق رفتار نماید؛ رفتار با محقق کاملاً متفاوت است با رفتار با کارکنان اجرایی یک دستگاه. ما می‌خواهیم همان نحوه برخوردي را که با قسمت اجرایی داریم در قسمت تحقیقات نیز داشته باشیم، که طبیعتاً این روش پاسخگو نیست. ضعف جامع نگری، ابتلا به روزمزگی و فقدان نظام نظارت و ارزیابی در تحقیقات نیز از موانع موجود است. یعنی قرارداد تحقیقاتی که منعقد می‌گردد، نظارت درستی از سوی مؤسسات پژوهشی و آموزشی بر آنها صورت نمی‌گیرد و به این گونه نیست که تحقیق متناسب با نیاز کارفرما یا سفارش‌دهنده تحقیق باشد.

**به جرأت من توان گفت که
تحقیق در کشورمان در
تمام سطوح، جزیی از
فرهنگ ما
نیست.**

*****
**قر ب تحقیقات و پژوهش
نتوان مسئله‌ای را حل کرد
و به رفع ابهام پرداخت، آن
پژوهش نمی‌تواند
کاربردی باشد و در
نهایت، در جلد زرگوب
زیست‌بخش الاق
مدیران هی شود.**

مطالعه و تحقیق پیرامون مسائل عمدۀ براساس عرضهٔ پژوهشگران صورت می‌گیرد، نه بر حسب تقاضای مدیران اجرایی؛ یعنی مؤسسات پژوهشی باید بر حسب تقاضای واحدهای اجرایی به تحقیق پردازند تا آن تحقیق کاربردی باشد و بتواند گرهای از گره‌ها را باز کند. ظاهراً مدیران و کارشناسان ما سوال ندارند، چنانچه سوالی داشته باشند، این سوالات را باید در قالب پیشنهادها و طرح‌های پژوهشی ارایه نمایند و مؤسسات پژوهشی نیز باید پاسخگوی آنها باشند. احتیاط و محافظه کاری سیاسی در بخش پژوهش باید کنار گذاشته شود. محافظه کاری در این زمینه، موجب کتمان برخی از مسائل علمی می‌گردد. به هر حال، نظر کارشناسی چیز دیگری است و تصمیم‌گیری برای اجرا چیز دیگر، پژوهشگر نظرهای خود را ارایه می‌نماید، ولی این مسؤولان هستند که

چهارمین مانع، ضعف ارتباطات است. به این مفهوم که بخش تحقیقات باید با سایر بخش‌ها ارتباطات قوی و گسترده‌ای داشته باشد، چرا که ضعف ارتباط در دنیای امروز ما را از دستیابی به فناوری عقب نگه می‌دارد. پایگاه‌های اطلاع‌رسانی ما، برخلاف طراحی اولیه، آن چنان که باید و شاید از غنای لازم برخوردار نیستند و این مهم با ایجاد ارتباط حاصل می‌شود. چنانچه ارتباطات شکل بگیرد، پایگاه اطلاع‌رسانی برای تحقیقات نیز تکمیل می‌شود و به روز می‌گردد. در نتیجه، محقق می‌تواند از آنها استفاده نماید. در حوزه دانش اجتماعی کار نیز مانند سایر حوزه‌ها با مسائل پژوهشی مواجه هستیم. یعنی ارتباط زنجیره‌ای بین بخش‌های مختلف مؤسسات وجود ندارد. تصمیم‌گیران فرست کافی را برای سیاست‌گذاری در این زمینه اختصاص نمی‌دهند. به طوری که

گیرد. با توجه به مطالب پیش گفته، از این طریق می‌توان در مورد مسئله پیچیده‌ای که استنباط‌های متفاوتی از آن می‌شود به اتفاق نظر رسید و آن طرح را کاربردی نمود. چراکه اگر با تحقیقات و پژوهش توان مسئله‌ای را حل کرد و به رفع ابهام پرداخت، آن پژوهش نمی‌تواند کاربردی باشد و در نهایت در جلد زرکوب زینت‌بخش اتاق مدیران می‌شود. به هر حال، بنده قصد ندارم تعریفی دقیق و علمی از پژوهش ارایه کنم. تعریفی که ارایه گردیدگویی آن است که بین ضرورت پژوهش و پیچیدگی مسئله، رابطه‌ای مستقیم وجود دارد. یعنی، هرچه موضوع پیچیده‌تر باشد، ضرورت پژوهش آن نیز بیشتر است. بنابراین، در جامعه‌ای که در مقوله فرهنگ و اجتماع پیچیدگی‌های زیادی وجود دارد، قطعاً ضرورت پژوهش نیز در این حوزه‌ها بیشتر است. با توجه به اینکه فرهنگ و ارزش‌های

حقوق کار مؤسسه کار و تامین اجتماعی مطرح شود تا از لحاظ حقوقی مطالعه تطبیقی روی آن صورت گیرد که اجرای این گونه قراردادها در کشورهای دیگر چه تبعاتی را به دنبال داشته و چگونه منعقد می‌شود و آیا در جامعه‌ای که با تورم و نرخ بالای بیکاری روبروست آیا اجرای این قراردادها توصیه می‌گردد؟ و چنانچه توصیه می‌شود تابع چه ضوابط و معیارهایی باید باشد؟ چه کسی باید نظارت کند؟ و به هر حال به عنوان یک مسئله پژوهشی به آن نگاه شده و روی آن کار شود. عدهای معتقدند که هزینه نیروی کار در ایران بالاست و گروهی نیز نظر عکس آن را دارند و پایین بودن هزینه نیروی کار در ایران را مزیت نسبی می‌دانند. پیشنهاد می‌شود این موضوع نیز در قالب یک طرح تحقیقاتی بررسی گردد و سهم مزد در قیمت تمام شده و همچنین حواشی مزد نیز مورد بررسی قرار

تصمیم می‌گیرند که آیا نتیجه تحقیق و یافته‌ها به مرحله اجرا و عمل درآید یا خیر.

مسئله دیگر، توسعه‌نیافتگی نهادی بخش پژوهش است. مؤسسات پژوهشی هنوز نیز آن چنان که شایسته است توسعه پیدا نکرده‌اند و سازوکارهای لازم را در اختیار ندارند. به نظر می‌رسد که برای رفع این

معضل نیز باید تعریفی دقیق از پژوهش ارایه شود و در این خصوص بین همه تصمیم‌گیران جامعه اجتماعی حاصل گردد. برای پژوهش تعاریف زیادی ارایه کرده‌اند، گروهی پژوهش را «کنتوکاوی سامان‌دار و هدفمند و پیگیر برای دستیابی به واقعیت و حقیقت» تعریف کرده‌اند، عده‌ای نیز معتقدند که پژوهش «مطالعه‌ای است آگاهانه، روش و هدفمند برای مواجهه با یک مسئله پیچیده، به قصد ایجاد وضوح و رفع پیچیدگی از آن». برای روش‌شنیدن مسئله مثالی می‌زنند و به موضوع قراردادهای موقت اشاره می‌کنند. عده‌ای با قراردادهای موقت موافق نیستند و آن را مغلضی برای نیروی کار می‌دانند و گروهی نیز اعتقاد دارند که این نوع قراردادها مزایایی را برای کارگران به دنبال دارد. حال، برای روش شدن قضیه و دستیابی به توافق در این زمینه، پیشنهاد می‌شود که این موضوع در گروه حقوق

این سوال و روشن شدن این امر و نهادینه کردن امر پژوهش است. چرا که مشکلات پژوهشی، مشکلاتی چند بعدی است.

برای اینکه در امر پژوهش بتوانیم به سمت وضع مطلوب گام برداریم، ابتدا باید وضعیت فعلی خودمان را بشناسیم و سپس تواناییمان را ارزیابی کنیم. به نظر می‌رسد در این فرصت بیشتر باید به مأموریت پژوهشی وزارت کار و امور اجتماعی و سازمان‌های وابسته به آن تأکید کنیم. وزارت کار و سازمان‌های کارگری و کارفرمایی در یک بافت سه‌جانبه حرکت می‌کنند و باید برای فرآیند تصمیم‌گیری در این تشکیلات و برای پاسخگویی بهتر به مخاطبین، به کارفرمایان، کارگران و جویندگان کار دست به بستر سازی علمی و اطلاعاتی بزنیم. قطعاً پاسخگویی بر این اساس باید تابع انجام کارهای پژوهشی باشد. بنابراین ناگزیر می‌شویم که در ساختار بخش تحقیقات و پژوهش بازنگری کنیم. قطعاً در ساختار تحقیقاتی دستگاه خودمان و سازمان‌های وابسته، باید بازنگری صورت دهیم و یک آسیب‌شناسی پژوهشی داشته باشیم. کارنامه پژوهشی را باید بررسی کنیم و ببینیم که چه تئگناها و مشکلاتی در کشور ما و به خصوص در دستگاه ما وجود دارد. نکته‌ای که می‌خواهم به آن اشاره کنم این است که در اکثر دستگاه‌ها، پژوهش امری خودجوش، درونی و طبیعی نیست، بلکه امری عارضی و تحملی است و شاید بیشتر ژست سازمانی تلقی شود. یعنی ما تصمیم را می‌گیریم، سراسری اجرا

*****

**در
جامعه‌ای که در
مفهوم فرهنگ و
اجتماع پیچیدگی‌های
زیادی وجود دارد: قطعاً
ضرورت پژوهش نیز در
این حوزه‌ها بیشتر
است.**

*****

*****

**در
کشورهای
پیشرفته، بین ۲۰۱۴
درصد تولید ناخالمن
ملی به تحقیقات
اختصاص پیدا می‌کند، در
حالی که در کشورهای این
رقم به ۰/۳۵٪ درصد
می‌رسد**

*****

حاکم بر جامعه ما با سایر جوامع متفاوت است پژوهش در زمینه علوم انسانی نیز به مقدار زیاد متأثر از ارزش‌ها و فرهنگ‌های است. وقتی از مدیریت کار، حقوق کار، اقتصاد کار و روانشناسی کار صحبت می‌کنیم، قطعاً اینها مبتنی بر مجموعه‌ای از ارزش‌های است. در نتیجه ما باید پژوهش‌های مناسب با نیازهای خودمان را داشته باشیم، مخاطبین و چالش‌های جامعه خودمان را بشناسیم و مناسب با آنها تحقیق و پژوهش کنیم. واقعیت این است که هر م سنی جامعه ما بسیار متفاوت شده است. نسل سوم انقلاب به ما هشدار می‌دهد و لازم است که بیشتر به این امر بپردازیم. با توجه به تغییرات محسوسی که در گفتمان دینی، فرهنگ و اقتصاد ما طی سالیان اخیر ایجاد شده و با توجه به بسترسازی فرهنگی که غرب انجام می‌دهد و افزایش تعامل بین فرهنگ‌ها و همچنین با درنظر گرفتن سرعت تغییرات در جوامع در عصر اطلاعات، چنانچه بخواهیم وضعیت خودمان را درک کنیم و بتوانیم به نیازهای جامعه پاسخ بدهیم و به طور کلی در روند جهانی شدن جایگاه خودمان را پیدا کنیم، قطعاً باید به پژوهش بهای بیشتری بدهیم. باید ناهمخوانی را که بین فرایند بوروکراسی با فرایند پژوهش وجود دارد کم کنیم. اندیشه برگزاری هفته پژوهش و تشکیل ستادی در این رابطه، که در دو سال اخیر در کشور شروع شده، و به طور کلی برگزاری هفته پژوهش برای پاسخگویی به

می‌شود. سپس نظر همکاران خودم را درخصوص موضوع می‌پرسم، آنها نیز برای خوشایند من شروع به تعریف و تمجید می‌کنند، ولی نهایتاً این تعریف و تمجید مشکل‌ساز می‌شود، چرا که هیچ بعید نیست که آن همکار در جای دیگر به تحقیق و یا تصمیم اتخاذ شده ایراد بگیرد. بنابراین، ما اگر بخواهیم واقعاً به سمت توسعه حرکت کنیم، باید تعارفات و ملاحظه کاری‌ها را در صحنه پژوهش کنار بگذاریم. به عنوان مثال، بیمارستانی با ظرفیت پذیرش یک هزار بیمار احداث می‌شود، تازه پس از افتتاح متوجه می‌شویم که تنها در حدود یک دهم ظرفیت سوال اینجاست که چرا قبل از اجرا، هیچ‌گونه مطالعه و بررسی پیرامون آن صورت نگرفته است. یکی از ویژگی‌هایی که ژانپنی‌ها دارند این است که ده برابر زمان اجرای یک طرح را صرف پژوهش و تحقیق می‌کنند و سپس در مدت زمان کوتاهی آن را به اجرا می‌گذارند. اما در جامعه ما، چون مدیران سوال ندارند، بنابراین سراغ محقق هم نمی‌روند و دانشگاه‌های ما هم مرتب دانشجو، معلم و استاد تربیت می‌کنند.

البته در حال حاضر اوضاع قدری متفاوت شده و دانشگاه‌ها بیشتر با مسائل اجرایی مرتبط هستند، اما هنوز فاصله زیاد است. لذا مشکلی که وجود دارد به این صورت است که چون مدیر سوال ندارد، سراغ محقق نمی‌رود و اگر هم سراغ محقق برود، از آنجا که تحقیق امری زمان بر است و مدیران ما هم عادت

که گام‌هایی در این زمینه برداشته شده است، ولی نیاز به اصلاح دارد. به عنوان مثال، چنانچه قانون برنامه سوم را ملاحظه کنید، در ماده ۱۰۲ تسهیلاتی برای دانشگاه‌ها و پژوهشگران لحاظ گردیده است. دسته سوم،

* * * * *

با وجوده به

بستر سازی فرهنگی که

نیز انجام من دهد و

افزایش تعامل بین

فرهنگ‌ها و همچنین با درنظر

گرفتن سرعت تغییرات در جوامع

در عصر اطلاعات، چنانچه بخواهیم

وضعیت خودمان را درگ کنیم و

بتوانیم به نیازهای جامعه پاسخ

بدهیم و به طور کلی در روند

جهانی شدن جایگاه خودمان را

پیدا کنیم، قطعاً باید به

پژوهش بهای بیشتری

بدهیم.

* * * * *

مشکلی است که به خود پژوهشگر و مصروف‌کننده تحقیق برمی‌گردد. به عنوان مثال، من که مسؤول دستگاهی هستم، تصمیم می‌گیرم، ابلاغ می‌کنم و عمل نیز

می‌کنم و بعد از تصمیم‌گیری و اجرا تازه به مشکل برمی‌خوریم. به نظر من، مدیران عالی جامعه باید به امر پژوهش به صورت خودجوش و ذاتی نگاه کنند و تصمیم‌های کلان خود را حتماً از ایستگاه پژوهش عبور دهند. چنانچه این دید به صورت عارضی و تحمیلی باشد، از پژوهش صحبت می‌شود، ولی در عمل می‌بینیم که بهای کافی به آن داده نمی‌شود. برای همین است که ارتباط بین دانشگاه‌ها و مراکز اجرایی تعریف شده نیست و چرخه تدریس برای تدریس، که به آن اشاره نگردم، از همین جا ناشی می‌شود. از دید آماری نیز که به قضیه نگاه کنیم، متوجه می‌شویم، که بهازای هریک میلیون نفر، ۴۰۰ نفر پژوهشگر داریم. ضمناً ۱۵۰۰ نهاد تحقیقاتی داریم. که از این تعداد ۷۰۰ نهاد، در بخش صنعت فعالیت دارد؛ ۴۰۰ نهاد در دانشگاه‌ها و بقیه نیز در سایر دستگاه‌ها، در مقایسه با سایر دستگاه‌ها می‌بینیم که چه از لحاظ نهادهای تحقیقاتی، چه از نظر اعتبارات تحقیقاتی و چه از لحاظ تعداد پژوهشگر، فاصله ما با کشورهای پیشرفته و حتی هرخی کشورهای در حال توسعه زیاد است. بمنعی راکه در امر پژوهش به آن اشاره کردم می‌توان به سه مرحله کلی دسته‌بندی کرد: یک مانع فرهنگی است که به طبیعت جامعه برمی‌گردد. به عنوان مثال، نظام تعلیم و تربیت ما محقق پرور نیست یا اینکه تحقیق جزی از فرهنگ ما نیست؛ مشکل دیگر، مشکل ساختار تشکیلاتی و قانونی است که حاکم بر پژوهش کشور است و هرچند

سرمنزل مقصود برساند، پژوهش است. در غیر این صورت، ضمن آن که متابع و سرمایه‌های ما به هدر می‌رود، جوانان و نسل

سوم انقلاب نیز با یک سردرگمی روپرتو خواهد شد. چنانچه به دنبال این هستیم که کارآفرینان بتوانند جایگاه خودشان را در کشور پیدا کنند، باید کارهای ایشان مبتنی بر کارهای پژوهشی باشد.

مؤسسه کار و تأمین اجتماعی، ضمن دعوت از همه مدیران و کارشناسان، کارفرمایان و کارگران اعلام آمادگی می‌کند که سوالات پژوهشی را دریافت کند و با جمع‌بندی و مطرح نمودن آنها در گروههای علمی، آنها را در قالب طرح‌های تحقیقاتی به اجرا درآورد. لذا امیدواریم این تعامل و ساماندهی به نحوی مطلوب انجام گیرد و با شناختی که از مخاطبین پیدا می‌کنیم، برای پاسخگویی به نیاز کارگران، کارفرمایان و جویندگان کار بتوانیم تحقیقات کاربردی مطلوبی انجام دهیم تا به این ترتیب بتوانیم موجب ارتقای سطح دانش نیروی کار و فعالیت‌های علمی و پژوهشی باشیم.

جایگزین آن می‌سازند. ولی در یک مؤسسه خصوصی، سعی می‌کنند آن وسیله را تعمیر کنند.

به نظر می‌آید که در کشور ما بین محققان هم توازن وجود ندارد. به این معنا که بیشتر دانشجویان ما و آنها بی که در دبستان، دبیرستان و کنکور، رتبه‌های سطح بالایی را کسب کرده‌اند، وارد رشته‌های فنی و یا پژوهشکی می‌شوند و کمتر به سوی رشته‌های حوزه علوم انسانی، که در این حوزه به محققین زیادی نیازمندیم، می‌روند.

بنابراین، ما نیاز داریم در زمینه‌های مختلف پژوهشی سرمایه‌گذاری کنیم و محقق و پژوهشگر تربیت کنیم. ضمناً پژوهشگران ما باید از انجام پژوهش‌های تکراری پرهیز کنند، چراکه افرادی که نگرش ایستادارند، نمی‌توانند از دید محققانه‌ای برخوردار باشند. جامعه‌ای که هر روز در حال تحول است، قطعاً نیاز به تحقیقاتی دارد که تازگی داشته باشد. حتی در زمینه ترجمه نیز باید به روز باشیم. به هر حال، چراگی که می‌تواند راه را برای ما روشن کند و ما را به

دارند سریع تصمیم بگیرند، عمل می‌کنند و پس از مدتی پیامدهای منفی آن را مشاهده می‌کنیم.

در کشورمان به ازای هر یک صدهزار نفر جمعیت، ۲۰۶۲ نفر دانشجو داریم. این معیار با بهترین شاخص‌های جهان برابر می‌کند. اما از آنجا که پیوند بین دانشگاه و محیط اجرایی قطع است، دانش‌آموختگان ما کارآفرین نیستند. دانش‌آموخته‌ای که مدرک مهندسی اش را گرفته و باید برای چند نفر دیپلمه بیکار، کار ایجاد کند، باید خودش دنبال کار بگردد، چون آن‌ها در فضایی آموزشی دیده‌اند که کارآفرین نیستند. نظامهای آموزش ما اساساً امکان بروز و شکوفا شدن روحیه تحقیق و پژوهش را از دانشجو می‌گیرد.

نظام اقتصادی ما نیز به همین گونه است. با توجه به دولتی بودن نظام اقتصادی و اینکه ۸۰ درصد عمده فعالیت‌های اقتصادی کشور در بخش دولتی مرکز است، رقبای وجود ندارد و در نتیجه نظام اقتصادی ما پویا نیست. به عنوان مثال، چنانچه در یک مؤسسه دولتی وسیله‌ای خراب شود، بلافاصله وسیله‌ای نو را

